

En ildsjæls utrættelige kamp for naturen

Jeg er bare en dansk kok på Nólsoy, siger Jens-Kjeld Jensen, der modtog Nordisk Råds miljøpris i 2020. Udsagnet yder dog ikke prismodtageren fuld retfærdighed.

Jens-Kjeld Jensen i sit værksted, hvor han arbejder med at udstoppe fugle. Foto: Ingi Rasmussen

Kristianna Winther Poulsen

Hele sit voksne liv har Jens-Kjeld Jensen beskæftiget sig med den færøske natur, en indsats som han i oktober blev hædret for med en af Nordisk Råds fornemste priser.

Hvis vi skal få voksne mennesker til at opføre sig mere bæredygtigt, skal de kunne se en overbevisende forklaring på, at det er fornuftigt at gøre tingene på en anden måde, siger Jens-Kjeld Jensen i en samtale med DialogWeb.

Aktiv praktiker

Jens-Kjeld er blandt Færøernes mest aktive forkæmpere for at bevare naturens mangfoldighed, et faktum, som juryen for Nordisk Råds miljøpris også har erkendt. I begrundelsen for deres valg af Jens-Kjeld som prismodtager i 2020 kan vi blandt andet læse, at *'Jens-Kjeld Jensens bidrag til forståelsen og bevarelsen af mangfoldigheden i den færøske natur er uvurderlig, og han er et forbilledligt eksempel på, hvor meget en ægte ildsjæl kan udrette for en mere rig natur'*.

Om Nordisk Råds miljøpris

Nordisk Råds miljøpris hylder i 2020 nordiske initiativer, som har gjort en særlig indsats for at værne om biodiversiteten i vores natur. Temaet understøtter FN's verdensmål 14 og 15 om livet i havet og på land.

Jens-Kjeld Jensen og hans kone, Marita Gulkleit, har en hjemmeside på færøsk, dansk og engelsk

Læs mere om juryens begrundelse for udvælgelsen af Jens-Kjeld Jensen som modtager af Nordisk Råds miljøpris 2020.

Se Jens-Kjeld Jensens takketale, da han havde fået overrakt Nordisk Råds miljøpris 2020

Udover sin kone har Jens-Kjeld forskere og eksperter fra hele verden som sine samarbejds- og sparringspartnere. – Jeg er god til at finde naturelskere overalt på kloden, og jeg har været så heldig at få kontakt med ligesindede, der er klogere end mig. Hvis jeg får øje på noget, der er værd at undersøge nærmere, sætter jeg mig straks i forbindelse med en af mine kontakter, som jeg producerer artikler sammen med. Dem har jeg sparret med og fodret med praktiske betragtninger fra mine omgivelser. Så jeg er mest af alt praktiker, siger Jens-Kjeld.

Og hidtil har han været en særdeles aktiv praktiker. Han har en titel som æresdoktor ved Færøernes Universitet, han har udgivet 5 bøger, og hans navn står på 350 artikler om fugle og biodiversitet på Færøerne. Artiklerne er udarbejdet i samarbejde med forskere fra hele verden.

Mod nord

Så langt tilbage Jens-Kjeld kan huske, har naturen været hans passion. – Fra jeg var helt lille, har alt i naturen haft min interesse. Jeg satte musefælder op og samlede sneglehuse. Jeg gad ikke gå i skole, hvor jeg holdt ud i syv år, samt i et år på lefledeskole. Jeg har ingen længere uddannelse, og jeg kan hverken støve eller tale fremmedsprog. Men min mor insisterede på, at jeg skulle uddanne mig, så jeg blev kok, siger Jens-Kjeld.

Da han var barn, drømte han om at bosætte sig i Grønland, men Færøerne blev hans hjemland. På sit første besøg på øerne i 1970 mødte han en ældre ornitolog og konservator, hvis forretning han endte med at overtage, og siden har han arbejdet med at udstoppe fugle med base og hjemsted på den lille ø Nólsoy, hvor han bor med sin færøske kone Marita Gulkleit.

Penge først

Ifølge Jens-Kjeld er det vigtigt, at befolkningen kan se en overbevisende forklaring på det fornuftige i at gøre tingene på en anden måde, hvis vi som samfund og som folk skal blive mere bæredygtige. – Vi skal selvfølgelig gøre brug af naturen, men vores adfærd skal være bæredygtig, hvilket den desværre ikke er i dag.

Næsten alting drejer sig om penge, og så er det ligemeget, om det drejer sig om en fattig eller en rig person, svarer prismodtageren prompte, når vi spørger ham, hvad der i hans optik er det vigtigste at gøre for at beskytte miljøet og naturen.

Jens-Kjeld Jensen har hele sit voksenliv kæmpet for at bevare den færøske naturs mangfoldighed. Foto: Marita Gulkleit

- De mindre velstillede går ned og handler og køber de billigste varer, tit med EU-støttet produktion, og så er de ikke bæredygtige. På Færøerne har de rige erhvervsfolk lov til at svine, så meget de har lyst til. Forurening, der i andre lande ville udløse bøder, udløser typisk erstatning på Færøerne. De politiske myndigheder er for svage, og de har ikke rigtig viljen til at prioritere miljøet, samtidig som de sjældent har nogen nævneværdig forudsætning for at tage en korrekt afgørelse. Det er jo nemmere at snakke end at handle, er prisvinderens lidt opmuntrende dom over tingenes tilstand på Færøerne.

Manglende politisk vilje

Selv har Jens-Kjeld gjort en ihærdig indsats for at få miljøet højere på den politiske dagsorden, og han har været til talrige møder med politikere. Men politikernes vilje til forandringer får ham langt fra til at juble. – Politikerne er interesseret i penge og i stemmer og ikke i spor andet. De tror, at de lever evigt. Og der bliver desværre ikke stillet krav til naturbeskyttelse. For penge kommer først, og fra politisk side gør man ikke noget for at bevare naturen. Samfundet er for lille, og mange offentligt ansatte tør ikke sige de ting, som jeg siger. Familiære relationer og religion spiller også en rolle, og færinger kan ikke sige, hvad de har lyst til. Nogen, der ikke har alt for mange forbindelser kan sige sandheden, og jeg kan sige hvad som helst, siger Jens-Kjeld.

Han efterlyser tiltag mod de invasive planter, der ukritisk importeres til landet, med en ødelæggende udbredelse af invasive arter til følge. Han efterlyser beskyttelse af truede fuglearter. Og han efterlyser et mere aktivt arbejde for en grøn omlægning af samfundet, så vi kan blive fri for oljen.

– Det hjælper at gøre lidt vrøvl, men det går for langsomt, selv om tiden jo arbejder for os, siger Jens-Kjeld, der ser miljøprisen som et kæmpe skulderklap, men som dog ikke vil forandre hans dagligdag.

